

LOGO Institute for Public Policy Research Namibia	LOGO Transparency International Iceland
--	--

FISHROT tre år senere; en opfordring til genoprettende retfærdighed

For tre år siden blev Fishrot-skandalen afsløret. Over 30.000 lækkede dokumenter afslørede, hvordan Islands største fiskeselskab Samherji siden 2012 har betalt millioner af dollars til politiske personer og deres medarbejdere i Namibia for at omdirigere fiskekvoter fra lokale virksomheder og puste sin egen økonomiske præstation og rentabilitet op.

Fishrot er den største korrupsionsskandale i både Namibia og islandsk historie. Værdien af transaktioner, der er markeret som mistænkelige af Namibias Financial Intelligence Center i forbindelse med Fishrot-ordningen, rapporteres at være omkring 650 millioner US-\$¹. Dette har haft en ødelæggende indflydelse på Namibias fiskeindustri, lokale fiskersamfund og den bredere økonomi. Tusindvis af lokale fiskere menes at have mistet deres job. Virkningen vil uden tvivl kunne mærkes for generationer.

Tre år senere er Samherji tilsyneladende straffri og gerningsmændene er ikke stillet til ansvar, mens de samfund, der er berørt af Fishrot ikke har set nogen compensation. I Namibia står ti namibianske mistænkte for retssag, herunder den tidligere fiskeriminister Bernhard Esau og eks-justitsministeren Sakeus Shanghala. Den namibiske generalanklager rejste også tiltale mod tre islandske Samherji-ledere, men der er ikke taget skridt til at udlevere disse personer.

På Island er der ikke rejst nogen formelle anklager mod islandske mistænkte. I stedet efterforsker islandsk politi de journalister, der rapporterer om Samherji, dermed undermineres pressefriheden og bestræbelserne på at bekæmpe korrupsion². Den islandske reaktion på Fishrot er blevet kaldt "næsten pinligt" af Drago Kos, formand for OECD Working Group on Bribery in International Business Transactions³.

Dette er uacceptabelt, og der bør gøres mere. Vi opfordrer hermed:

- **Samherji** til at underkaste sig en proces med erstatning og afhjælpning – dette skal inkludere:
 - en vurdering af menneskerettighederne og de økonomiske konsekvenser af Samherjis namibiske aktiviteter
 - fuld erstatning til de berørte samfund
 - en operationel klagemekanisme til at behandle specifikke problemer i lokalsamfund og enkeltpersoner;
- **Samherjis internationale leverandører, kunder og forretningspartnere** til at gennemgå deres aftaler med Samherji, især i lyset af deres stigende miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige og etiske forpligtelser og forventninger til forsyningskæden;
- **de islandske myndigheder** til at indlede straffesager og tage aktive skridt for at imødegå korrupsion udført af islandske statsborgere

¹ <https://www.namibian.com.na/204285/archive-read/financial-intelligence-flagged-Fishrot-deals-worth-NS10-billion>

² <https://www.transparency.org/en/press/iceland-investigations-against-journalists-fishrot-samherji-undermine-press-freedoms-anti-corruption>

³ https://mobile.twitter.com/project_layers/status/1539236020696322049

- **de namibiske myndigheder** til at indføre yderligere regeringsreform - især ved at ændre havressourceloven, som gjorde det muligt for Fishrot - og at stille de ansvarlige for retten så hurtigt som muligt, herunder uden yderligere forsinkelse at anmode om at få udleveret de islandske mistænkte; og
- **internationale regeringer**, herunder USA, Tyskland, Frankrig, Polen, Holland, Norge og Færøerne, til at tage alle tilgængelige skridt for at sikre, at udbyttet fra kriminalitet ikke kommer ind i deres økonomier gennem Samherjis internationale investeringer, der er foretaget ved hjælp af udbyttet fra deres namibiske forretninger.

For alle interessenter er det på tide at bevise deres forpligtelse til at bekæmpe korruption og bringe retfærdighed og erstatning til befolkningen i Namibia.

Slut/

Dette er en fælles udtalelse udsendt af Institut for forskning i offentlig politik (IPPR) i Namibia og Transparency International Iceland.

For yderligere information kontakt:

Graham Hopwood, Executive Director, IPPR – director@ippr.org.na

Thor Fanndal, Executive Director, Transparency International Iceland – thor@transparency.is

Denne erklæring understøttes af følgende personer og organisationer

Daniel Bruce, Executive Director, Transparency International UK

David Martínez García, Executive Director, Transparency International Espania

Lousewies van der Laan, Executive Director, Transparency International Netherlands

Bodil Karlshøj Poulsen, Executive Director, Transparency International Greenland

Iliia Shumanov, Executive Director, Transparency International Russia

Guro Slettemark, Executive Director, Transparency International Norway

Jemima Beukes, Executive Director, Deputy Secretary General, Namibia Media Professionals Union (NAMPU)

Carola Engelbrecht, Co-ordinator, CIVIC +264 (Civil Society Information Centre) Namibia

Toni Hancox, Director, Legal Assistance Centre (LAC), Namibia

Naita Hishoono, Executive Director, Namibia Institute for Democracy (NID)

Herbert Jauch, Chairperson, Economic and Social Justice trust (ESJT), Namibia

Mahongora Kavihula, Secretary General, Trade Union Congress of Namibia (TUCNA)

Frederico Links, Chairperson, ACTION Coalition (for Access to information), Namibia

Rinaani Musutua, Representative, Basic Income Grant (BIG) Coalition, Namibia

Anna Myers, Executive Director, Whistleblower International Network (WIN)

Henri Thulliez, Director, PPLAAF (Platform to Protect Whistleblowers in Africa)

Zoe Titus, Director, Namibia Media Trust (NMT)

Eva Van der Merwe, Executive Director, International Lawyers Project (ILP)